

Sygn. akt III PK 80/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 22 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M.B.

przeciwko Kuratorium Oświaty w W.

o odprawę emerytalną i nagrodę jubileuszową,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 maja 2012 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w R.

z dnia 14 kwietnia 2011 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w punkcie I i przekazuje sprawę w
tej części Sądowi Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w R. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. wyrokiem z dnia 22 listopada 2010 r. zasądził od pozwanego Kuratorium Oświaty w W. na rzecz powódki M.B. kwotę 12.042 zł brutto z 13% od dnia 1 sierpnia 2010 r. tytułem odprawy emerytalnej (nadając orzeczeniu w tej części nadał rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 4.014 zł brutto) i kwotę 6.021 zł brutto z 13% od dnia 1 sierpnia 2010 r. tytułem nagrody jubileuszowej, a w pozostałej części oddalił powództwo przeciwko Kuratorium Oświaty w W. o odprawę emerytalną i nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 904 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której powódka była zwolniona oraz oddalił w całości powództwo w stosunku do Zespołu Szkół Muzycznych im. [...] w R..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka M.B. będąc z zawodu nauczycielką, rozpoczęła pracę w 1980 r., pierwotnie w Szkole Podstawowej nr [...] w K., następnie w Szkole Podstawowej w S. [...] i Publicznym Gimnazjum w tej miejscowości, a z dniem 1 września 2003 r. została zatrudniona w charakterze nauczyciela w Zespole Szkół Muzycznych im. [...] w R. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze zajęć. Od 1 stycznia 2008 r. wynagrodzenie zasadnicze powódki wynosiło 2.380 zł plus dodatek motywacyjny w wysokości 76,82 zł. Pismem z 17 lipca 2008 r. Mazowiecki Kurator Oświaty zwrócił się do pracodawcy powódki o udzielenie jej urlopu bezpłatnego w związku z planowanym zatrudnieniem w Kuratorium Oświaty w W. Delegatura w R. na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych. Dyrektor Zespołu Szkół Muzycznych im. [...] w R. udzielił M.B. urlopu bezpłatnego od 1 sierpnia 2008 r. na czas zatrudnienia na tymże stanowisku. W trakcie przebywania na urlopie bezpłatnym powódka była ujmowana w arkuszu organizacyjnym szkoły jako pracownik oddelegowany do Kuratorium. W dniu 1 sierpnia 2008 r. pomiędzy Kuratorium Oświaty w W. a M.B. została zawarta umowa o pracę na czas określony do 31 lipca 2009 r., na podstawie której powierzono powódce stanowisko zastępcy dyrektora delegatury Kuratorium Oświaty w R. W dniu 31 lipca 2009 r. strony zawarły kolejną umowę o pracę na czas określony do 31 lipca 2010 r., na tym samym stanowisku za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 3.345 zł płacy

zasadniczej plus dodatek stażowy w kwocie 669 zł i dodatek specjalny. W dniu 22 marca 2010 r. Mazowiecki Kurator Oświaty zaświadczył, iż powódka odbyła w Kuratorium Oświaty w W. służbę przygotowawczą w służbie cywilnej, uzyskując pozytywny wynik egzaminu. Pismem z 1 lipca 2010 r. M.B. zwróciła się do M. Kuratora Oświaty w W. o przedłużenie umowy. W odpowiedzi M. Kurator Oświaty wskazał, iż umowa o pracę z powódką ulegnie rozwiązaniu z upływem czasu, na jaki została zawarta, tj. z dniem 31 lipca 2010 r. (z tą datą ustanie też urlop bezpłatny udzielony jej przez dyrektora Zespołu Szkół Muzycznych w R.) i polecił powódce wykorzystanie urlopu wypoczynkowego w okresie od 21 lipca do 30 lipca 2010 r. Pismem z 29 lipca 2010 r. powódka wystąpiła do M. Kuratora Oświaty o rozwiązanie z tym dniem umowy o pracę na mocy porozumienia stron – w związku z przejściem na emeryturę. Skierowała też do Kuratora pisma z wnioskami o wypłatę nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy i odprawy emerytalnej. M. Kurator Oświaty pismem z 2 sierpnia 2010 r. odmówił wypłaty nagrody jubileuszowej i odprawy emerytalnej z uwagi na to, że umowa o pracę uległa rozwiązaniu wskutek upływu czasu, na jaki była zawarta. W dniu 30 lipca 2010 r. Kuratorium Oświaty w W. wystawiło powódce świadectwo pracy z adnotacją o rozwiązaniu umowy o pracę z upływem czasu, na który była zawarta. Pismem z 30 lipca 2010 r. M.B. zwróciła się do dyrektora Zespołu Szkół Muzycznych im. [...] w R. o rozwiązaniu umowy o pracę na podstawie porozumienia stron z dniem 31 lipca 2010 r. w związku z przejściem na emeryturę. Dyrektor szkoły wyraził na to zgodę. W wydanym przez szkołę świadectwie pracy wskazano, że łączący strony stosunek pracy ustał na podstawie art. 23 § 4 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm., dalej jako Karta Nauczyciela) W dniu 22 lipca 2010 r. powódka złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokumenty w sprawie przyznania jej emerytury. Decyzją z 21 września 2010 r. organ rentowy przyznał jej emeryturę od 1 sierpnia 2010 r., tj. od dnia ustania zatrudnienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji przyjął, że rzeczywistym pracodawcą M.B. od chwili zawarcia z nią umowy o pracę było Kuratorium Oświaty w W., a łączący strony

stosunek pracy ustał w związku z przejściem powódki na emeryturę, skoro jeszcze przed zakończeniem umowy o pracę podjęła ona kroki mające na celu formalne przyznanie jej przez organ rentowy tego uprawnienia. Użyta w przepisie art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. nr 227, poz. 1505 ze zm.; dalej jako ustawa o służbie cywilnej) formuła „ustanie stosunku pracy” winna być rozumiana jako rozwiązanie stosunku pracy na skutek zgodnych oświadczeń stron, ale również zdarzeń, z którymi Kodeks pracy wiąże następstwa w postaci zakończenia stosunku pracy. Z tego punktu widzenia nie ma znaczenia, że stosunek pracy między stronami ustał z dniem 31 lipca 2010 r., na skutek upływu czasu, na jaki zawarto umowę o pracę. Nie ma prawnych podstaw do przyjęcia, iż w formule „ustanie stosunku pracy”, rozpatrywanej w kontekście uprawnienia do odprawy emerytalnej, nie mieszczą się umowy terminowe. Nie jest więc istotne, że M.B. podjęła działania związane z przejściem na emeryturę w ostatnim miesiącu swego zatrudnienia w Kuratorium Oświaty w W. Sąd Rejonowy uznał, iż istnieje związek przyczynowy pomiędzy rozwiązaniem łączącego strony stosunku pracy a przejściem powódki na emeryturę, co w rezultacie uprawnia ją do domagania się od pozwanego odprawy emerytalnej na podstawie przepisów ustawy o służbie cywilnej. Z uwagi na staż pracy M.B. w służbie cywilnej wysokości przedmiotowej odprawy odpowiada trzymiesięcznemu wynagrodzeniu za pracę, natomiast roszczenia przekraczające tę kwotę podlegają oddaleniu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji M.B. nabyła też z mocy art. 91 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy o służbie cywilnej oraz § 6 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk urzędniczych, wymagających kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej (Dz.U. Nr 211, poz. 1630) prawo do nagrody jubileuszowej za 30 lat pracy w wysokości 150% miesięcznego wynagrodzenia

Sąd Rejonowy nie uwzględnił natomiast powództwa o odprawę emerytalną i nagrodę jubileuszową w stosunku od macierzystego pracodawcy M.B., tj. Zespołu Szkół Muzycznych im. [...] w R. W odniesieniu do tego pozwanego uprawnienie powódki do odprawy emerytalnej wynikałoby z art. 87 ust. 2 Karty Nauczyciela,

przyznającego nauczycielowi tego rodzaju świadczenie w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem pracy. Zważywszy jednak, że wynagrodzenie będące podstawą obliczenia wysokości odprawy emerytalnej i nagrody jubileuszowej, które powódka otrzymywała w Kuratorium Oświaty w W., było wyższe od tego, jakie pobierała w Zespole Szkół im. [...] w R., należało świadczenia te (mające charakter jednorazowy) zasądzić od Kuratorium Oświaty w W. W przypadku bowiem zbiegu praw do tychże świadczeń w stosunku do obu pracodawców, słuszne jest żądanie zapłaty świadczenia korzystniejszego dla pracownika. W niniejszym przypadku dla powódki korzystniejsze pod względem finansowym są uprawnienia mające podstawę w ustawie o służbie cywilnej.

Od powyższego wyroku apelację wniosła zarówno powódka jak i pozwane Kuratorium Oświaty w W. Powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie I i II przez zasądzenie od pozwanego Kuratorium Oświaty w W. na jej rzecz tytułem odprawy emerytalnej kwoty 24.084 zł (zamiast 12.042 zł) oraz kosztów postępowania za obie instancje. Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości w stosunku do niego oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy – Sad Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2011 r. oddalił apelację powódki i także odrzucił apelację pozwanego oraz uchylił punkt piąty zaskarżonego wyroku.

Sąd drugiej instancji wskazał, iż apelacja strony pozwanej złożona została po terminie i nie wykazane zostało, aby opóźnienie w wystąpieniu z wnioskiem o przywrócenie terminu nastąpiło bez winy pełnomocnika. Co się natomiast tyczy zarzutów podniesionych w apelacji strony powodowej, Sąd Okręgowy uznał, że stanowią one jedynie polemikę z wywodami Sądu pierwszej instancji i nie znajdują potwierdzenia w prawnych i faktycznych realiach sprawy.

Sąd Okręgowy podzielił zaskarżone rozstrzygnięcie w zakresie wysokości przyznanej powódce odprawy emerytalnej zauważając, że zgodnie z art. 94 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej członkowi korpusu służby cywilnej, którego stosunek

pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, a jeżeli członek korpusu służby cywilnej przepracował co najmniej 20 lat w służbie cywilnej, jednorazowa odprawa przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Natomiast w myśl ustępu drugiego tego artykułu do okresu pracy, o którym mowa w ustępie pierwszym, wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Z literalnego brzmienia ustępu pierwszego tego przepisu wynika zatem, że uprawnienie do jednorazowej odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia przysługuje wyłącznie po przepracowaniu co najmniej 20 lat w służbie cywilnej. Ustęp drugi powyższego przepisu dotyczy jedynie sytuacji określonej w pierwszej części art. 94 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej. Ustawodawca wprost wskazał, w jakim wypadku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, a mianowicie po przepracowaniu 20 lat w służbie cywilnej. Gdyby ustawodawcy chodziło o wliczanie okresów, o jakich mowa w ustępie 2, do stażu zatrudnienia członków służby cywilnej, którzy nie przepracowali 20 lat w tej służbie i ten sposób nabywaliby uprawnienia do odprawy emerytalnej w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, nie byłoby wówczas logiczne parcelowanie prawa do odpraw w dwóch różnych wysokościach (trzymiesięcznego i sześciomiesięcznego wynagrodzenia). Wszystkim członkom służby cywilnej przysługiwałyby bowiem odprawy w jednakowej wysokości. Jeśli taki byłby zamiar ustawodawcy, to nie gratyfikowałby osobno członków służby cywilnej, którzy przepracowali co najmniej 20 lat w tej służbie, odprawą w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, uprawniając jednocześnie – w wyniku zastosowania ustępu 2 powołanego przepisu – do takiej samej odprawy osoby, które w służbie cywilnej były zatrudnione przykładowo jeden rok. Konkludując Sąd drugiej instancji wskazał, iż niewątpliwie w chwili ustania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę M.B. była członkiem korpusu służby cywilnej i z tej racji na podstawie art. 94 ustę 1 ustawy o służbie cywilnej przysługuje jej jednorazowa odprawa emerytalna w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, bowiem powódka nie przepracowała w służbie

cywilnej co najmniej 20 lat. Wliczenie do wymaganego stażu pracy innych okresów zatrudnienia apelującej na podstawie ustępu 2 tego artykułu byłoby możliwe dopiero wówczas, gdyby pracowała ona jako członek służby cywilnej co najmniej lat 20.

Powyższy wyrok w części oddalającej apelację M.B. został zaskarżony skargą kasacyjną powódki. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego, przez błędną wykładnię art. 94 ust. 1 i 2 ustawy o służbie cywilnej. Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi; ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy przez zmianę wyroku Sądu Rejonowego i zasądzenie od Kuratorium Oświaty w W. na rzecz powódki kwoty 24.084,00 zł tytułem odprawy emerytalnej, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów adwokackich według przepisanych norm.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej przyznano, że konstrukcja art. 94 ustawy o służbie cywilnej nasuwa wątpliwości interpretacyjne, bowiem treść ustępu drugiego odnosi się do całości ustępu pierwszego, w związku z czym brak możliwości odczytania i prawidłowej interpretacji treści normy prawnej wynikającej z tego przepisu wyłącznie na podstawie zasad literalnej wykładni ustępu pierwszego. Treść art. 94 ustępu pierwszego powinna być wykładana w kontekście treści ustępu drugiego oraz przepisów dotyczących ogólnych zasad obliczania stażu pracy. Literalna wykładnia ustępu drugiego art. 94 oraz wykładnia systemowa nakazują bowiem doliczenie do jedyne, wskazanego w treści ustępu pierwszego okresu pracy, tj. okresu 20 lat przepracowanych w służbie cywilnej (innego okresu ustępu pierwszy nie wymienia), wszystkich innych okresów zatrudnienia, poza wymienionymi enumeratywnie w art. 94 ust. 3 ustawy o służbie cywilnej. Za taką interpretacją przepisu przemawiają również względy celowości. W doktrynie podkreśla się bowiem fakt, że korpus służby cywilnej funkcjonuje w Polsce przez okres krótszy niż 20 lat. Ustawodawcy nie chodziło więc o realne wykonywanie przez członków korpusu służby cywilnej pracy w tej służbie przez okres co najmniej 20 lat, gdyż okres liczenia stażu pracy zaprzecza tej regulacji, a jedynie o powszechny staż pracy. Przyjęta przez Sądy orzekające w sprawie wykładnia

wykluczałaby w ogóle zastosowanie sześciomiesięcznej odprawy dla członków korpusu służby cywilnej, bowiem żaden z nich mimo spełnienia pozostałych warunków do uzyskania świadczenia, nie legitymuje się okresem 20 lat „przepracowanych” w służbie cywilnej. Sąd Okręgowy nie zwrócił też uwagi na fakt, że przy przyjęciu odmiennej od przedstawionej przez powódkę interpretacji art. 94 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej, ustęp ten utraciłby całkowicie praktyczne znaczenie, bowiem w ustępie pierwszym brak innego - poza 20 letnim - okresu, do którego ustęp drugi mógłby się odnosić.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o jej odrzucenie lub oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie, albowiem uzasadniony jest zarzut naruszenia prawa materialnego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku.

Inicjując rozważania w przedmiotowej sprawie warto podkreślić, że już pierwsza ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 89, poz. 42 ze zm.) stanowiła w art. 59, iż urzędnikowi służby cywilnej, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę inwalidzką lub emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, a jeżeli urzędnik przepracował co najmniej 20 lat w służbie cywilnej, jednorazowa odprawa przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, nie precyzując jednak pojęcia stażu pracy w służbie cywilnej. Przepisy kolejnych ustaw o służbie cywilnej zawierały już regulacje analogiczne do zamieszczonej w art. 94 obecnie obowiązującej ustawy. I tak art. 87 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483 ze zm.) stanowił, że członkowi korpusu służby cywilnej, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, a jeżeli członek korpusu przepracował co najmniej 20 lat w służbie cywilnej, jednorazowa odprawa przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia (ust. 1). Do okresu pracy, o którym mowa w ust. 1, wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia

oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (ust.2). Do okresów pracy, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz.U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 1 lipca 1989 r. (ust.3). Odprawę, o której mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy (ust.4). Podobnie art. 64 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218 ze zm.) otrzymał redakcję, zgodnie z którą członkowi korpusu służby cywilnej, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, a jeżeli członek korpusu służby cywilnej przepracował co najmniej 20 lat w służbie cywilnej, jednorazowa odprawa przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia (ust.1). Do okresu pracy, o którym mowa w ust. 1, wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (ust. 2). Do okresów pracy, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (ust. 3). Odprawę, o której mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy (ust. 4). Artykuł ten posiadał zatem brzmienie tożsame z obecnie obowiązującym art. 94 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. nr 227, poz. 1505 ze zm.). Wynikający z tego przepisu sposób uregulowania przez ustawodawcę problematyki uprawnień członków korpusu służby cywilnej do odprawy emerytalno – rentowej ma zatem długą tradycję, której początki sięgają pierwszej ustawy o służbie cywilnej. Jednocześnie fakt, że sama

służba cywilna istnieje dopiero od 1996 roku, rzutuje na treść owych przepisów i ich wykładnię, zwłaszcza odnośnie do stażu pracy predestynującego pracownika do przedmiotowego świadczenia w wyższej wysokości.

Pozostaje więc przejść do wykładni językowej i systemowej art. 94 ustawy o służbie cywilnej.

Z literalnego brzmienia ustępu 1 tego artykułu (wzorowanego na art. 92¹ § 1 k.p.) można wyprowadzić wniosek, że podmiotom uprawnionym do odprawy, tj. osobom mającym status członka służby cywilnej, świadczenie to przysługuje w razie spełnienia jednej tylko przesłanki, czyli ustania stosunku pracy w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę. Zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sposób interpretacji pojęć „ustania stosunku pracy” oraz „związku” tego zdarzenia z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę nie budzi zastrzeżeń. Redakcja przepisu nie upoważnia natomiast do postawienia tezy o zależności nabycia prawa do odprawy od jakiegokolwiek stażu pracy (w służbie cywilnej czy poza tą służbą). Świadczenie przysługuje każdemu członkowi służby cywilnej, którego stosunek pracy został zakończony z powodu uzyskania statusu rencisty lub emeryta, bez względu na długość okresu zatrudnienia tak w służbie cywilnej jak i poza nią. Staż ten rzutuje natomiast na wysokość świadczenia w ten sposób, iż odprawa w podstawowej wysokości, odpowiadającej trzymiesięcznemu wynagrodzeniu, podlega podwyższeniu do kwoty sześciomiesięcznego wynagrodzenia w przypadku legitymowania się przez pracownika co najmniej 20 letnim okresem przepracowanym w służbie cywilnej. Jednocześnie przepis ustępu 1 nie precyzuje, jak ów staż liczyć. Zamieszczenie tego rodzaju regulacji w ustępie 2 komentowanego artykułu, wyraźnie nawiązującego w swym brzmieniu do ustępu 1 sprawia, że treść całego przepisu staje się przejrzysta i zarazem - w odniesieniu do zasygnalizowanego problemu - pełna. Godzi się podkreślić, iż ze sformułowania ”do okresu pracy, o którym mowa w ust. 1, wlicza się ...” można wyprowadzić wniosek, że ustawodawca nie przewidział w ustępie 1 przepisu różnych – co do sposobu obliczania - okresów rzutujących na wysokość odprawy emerytalno – rentowej. Rację ma skarżąca zauważając, iż jedynym okresem wymienionym w tym przepisie jest właśnie okres przepracowany w służbie cywilnej. To od długości tego okresu

zależy wysokość przedmiotowej odprawy. Do niego też należy odnieść regulację ustępu 2 i 3 tego artykułu, która pozwala na zaliczenie do tegoż okresu wszystkich zakończonych okresów zatrudnienia (a więc tzw. ogólny, bezwarunkowy staż pracy, obejmujący wszystkie okresy pracy w ramach stosunku pracy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, sposób i przyczyny jego ustania oraz przerwy między zakończeniem jednego a nawiązaniem drugiego) oraz innych udowodnionych okresów, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (czyli tzw. powszechne okresy zaliczane, inne niż pozostawanie w stosunku pracy, uwzględniane w zakresie uprawnień pracowniczych) poza okresami zatrudnienia w partii komunistycznej i organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944 – 1990. Do przyjęcia odmiennej treści normy prawnej zawartej w komentowanym przepisie nie upoważnia ani wykładnia językowa ani systemowa. Jeśli bowiem wysokość odprawy emerytalno - rentowej miałyby zależeć – jak sugerują Sądy obu instancji – od długości okresu pracy w samej służbie cywilnej, to jaki byłby sens obliczania (przy zastosowaniu unormowań ustępu 2 i 3) ogólnego stażu pracy świadczeniobiorcy, skoro staż ten nie ma wpływu na powstanie prawa do świadczenia ani na dalsze (poza wynikającym z ustępu 1 różnicowaniem jego wysokości). Prawdą jest, że przyjęty w art. 94 ustawy sposób ustalania stażu pracy w służbie cywilnej sprawia, iż zwrotu tego nie należy rozumieć dosłownie, gdyż w rzeczywistości chodzi nie o realny okres pracy w tej służbie, lecz o powszechny staż pracy. Takie zdefiniowanie przez ustawodawcę pojęcia okresu pracy w służbie cywilnej nie jest jednak odosobnione na gruncie ustawy. Analogiczną do art. 94 ust. 2 i 3 regulację zamieszczono bowiem w art. 90 ustawy co do sposobu obliczania stażu pracy w służbie cywilnej, od którego zależy wysokość dodatku do wynagrodzenia za wieloletnią pracę w tej służbie. Podobne unormowania – odnośnie do tegoż dodatku – zawarte też były w przepisach art. 82 ustawy o służbie cywilnej z dnia 18 grudnia 1998 r. oraz w art. 60 ustawy o służbie cywilnej z dnia 24 sierpnia 2006 r.

Reasumując wypada stwierdzić, że przez okres przepracowany w służbie cywilnej, o jakim mowa w art. 94 ust.1 ustawy o służbie cywilnej z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. nr 227, poz. 1505 ze zm.), od którego zależy

wysokość odprawy emerytalno – rentowej członka korpusu służby cywilnej, należy rozumieć okresy pracy w tejże służbie wraz z okresami zaliczalnymi, wymienionymi w ustępie 2 i 3 tego artykułu.

Wobec zasadności podstawy i zarzutu kasacyjnego, Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/tp/